

M. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA
Hírlap-könyvtár
Növedéknapló
1898. évi 1931.

OPRAVDOVÝ

KRESŤAN

POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK
LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

Predplatná cena:
Na celý rok 2 zl. — kr.
Na pol roka 1 „ — „
Na štvrt roka — 50 „
Jednotlivé číslo 3 kr.

Vychodí každú nedeľu.
Zodpovedný redaktor a vydavateľ:
VIKTOR HORNÝANSZKY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti,
VI. okr., Aradi-utca 14.
Sem sa majú posielat predplatky a dopisy.
Nevyplatené listy sa neprijímajú.

Ludárska miera.

Nevideli sme dosiaľ falošnejšej miery, než jakou merajú ľudári — neľudárom. Ale ani od tej nemá nik falošnejšej, ktorou merajú ľudári — sami sebe. Čo neľudár spraví — to je vždy

aj záležitosť Andreja Rojku, vyslúženého farára, ľudáka, antizednára, antisemitu. Jako vieme tento pán s tak mnohými titulami stál 2-ho júna pred budapeštianskou porotou čo obžalovaný. Štátny

V nesnádzi.

zlé, čo ale ľudár, to musí byť dobré. Môže ľudár čo chce robiť, vždy zasluhuje len chválu, a keď si liberál ruky po lakte zoderie v činení dobrého, predsa to všetko nič nestojí, lebo to dobré robil liberál.

Že je tomu v skutočnosti tak, to dokazuje

fiškál obžaloval ho bol pred budapeštianskou porotou, že v «Kresfane» búri proti židom. Pravota bola pojednávaná 2-ho júna a porotci uznali, že sa v článku, pre ktorý štátny fiškál pravotu pozdvihol, nenachádza poburovanie, obžalovaného ale vzdor tomuto väčšinou hlasov vyhlásili za

nevinného. O tejto pravote píše pán Ondrej Rojko v 26-tom čísle «Krešťana» nasledovne: «Všetci židovsko-zednárski tatári, cesnakoví šovini strelili na mňa, jako jastráb na kuriatko, jako vlk na beránka, aby mňa mohli schmatnúť, roztrhať, sozrať. A mali jako isto, že budem odsúdený a do väzenia mrštený. Aby sa takto so mnou stalo, na to i kráľ, fiškál pán Geguš všetko vynaložil. Rečnil proti mne s neslychanou jakousi tuhou zúrivosťou, hnevom, vzteklosťou. Vychvaľoval zednárov a zvláste židov, mňa však zneucfoval, potupoval, reverendu so mňa strhnúť, zdrapiť a mňa do žalára uvrhnúť žiadal, kázal. Keď sa takto vztekal, zúril, reval, ja som si pomyslel: neni divu, že tak diabolský zúriš, vztekáš, reveš, si zednár. A Pán Ježiš Kristus dokázal svoju moc. Kristus zvíťazil. Keď si temer všetci mysleli, keď každý bol toho presvedčenia, zvláste každý cesnakový, cibulový šovin, že iste budem odsúdený a uväznený, tu aj ku veľkému prekvapeniu porotný súd ma za nevinného vyhlásil.»

Pán Ondrej Rojko dal si tituly: vyslúžený farár, ľudák, antizednár, antisemit, my po prečítaní hore citovaných riadkov, musíme k nim pridať ešte jedon, asice človek, ktorý má o jedno koliesko lebo viac, alebo menej. Pán vyslúžený farár hovorí, že striehli naňho všetci židovsko-zednárski tatári a cesnakoví šovini (židovskí prehnanci), aby ho mohli schmatnúť, sozrať. Kráľovský fiškál podal týmto židovsko-zednárskeým tatárom a cesnakovým šovinom príležitosť, aby mohli pána Rojku schmatnúť, sozrať. Pozdvihol proti nemu obžalobu, že búri proti jednej náboženskej triede, proti židom. A týmto vydal pána Rojku tým židovsko-zednárskeým tatárom a cesnakovým šovinom na milosť a nemilosť. A čo spravila táto židovsko-zednárska tatária a cesnakoví šovini? Uznali, že sa v článkoch pánom Rojkom písaných nachádza poburovanie, obžalovaného ale uznali za nevinného dozaista preto, lebo videli, že pán farár Rojko má alebo viac, alebo menej o jedno kolečko.

Tedy židovsko-zednárska tatária a cesnakoví šovini neschmatli, nesožrali, do väzenia neuvrhli pána Rojku, ačkoľvek sa dopustil prečinu proti trestnému zákonu. A pán farár Rojko odsluhuje sa porotcom, ktorí ho oslobodili, tým, že ich vyhlasuje za židovsko-zednárskeých tatárov a cesnakových šovinov. Úbohí porotci, či oslobodíte pána Rojku, či ho odsúdite, rovnako je zle, tomuto pánovi sa nič nezdá, lebo on chce za každú cenu len nadávať a nadávať.

Ešte horšie obstál kráľovský fiškál pán Geguss. Úlohou tohoto pána je, aby viedol obžalobu proti tým občanom, ktorí sa dopustia nejakého priestupku proti trestnému zákonu. Jeho úlohou je, aby obviňoval každého jedného priestupníka

a zločinca, aby tak docielil potrestanie, ktoré má slúžiť za odstrach pre iných a vymôcť úctu a platnosť krajinským zákonom, ktoré zadržávajú je svätou povinnosťou každého verného občana našej vlasti. A keď kráľ, fiškál plní verne túto svoju povinnosť, čo píše o ňom Rojko, To, že ho vraj zneucfoval a že ho do žalára uvrhnúť žiadal, že zúril, reval, a sa vztekal. Tak chváli Rojko takého človeka, ktorý plní verne svoju povinnosť, svoju úlohu. To je skutočne počestnosť slušajúca len Rojkovi a jeho politickým priateľom. Veď neraz čítame čo popíšu ľudári o takom úradníkovi o ktorom len *myslia* že nekoná svoju povinnosť, sypú hanu na vládu na ministra a na všetkých liberálov a teraz keď štátny fiškál pohnal ho pred porotný súd pre búrenie, keď teda plnil svoju povinnosť, teraz zase špinice preto, že ten úradník štátny plnil svoju povinnosť dľa tej prísahy, ktorú zložil pri prevzatí svojho úradu.

A že štátny fiškus mal príčinu postaviť Rojku pred súd, dokázali to náležite porotci, keď vyriekli, že v tom článku je *búrenie*, teda prečin, ktorý tresce zákon, že ale vyriekli že je Rojko v tam búrení nie vinný, to je také svedectvo, jaké by pán Rojko dostal kedykoľvek z blázince na Leopoldovom poli, keby sa dal tamojším lekárom prezkúmať.

Z celého prípadu ale najlepšie vysvitá tá ľudárska miera, jakou zvykli merať ľudári. Vynadajú, osočujú, urážajú každého človeka či privátneho, či úradského keď plní svoju povinnosť a pochváľa zas každého pre neplnenie povinnosti, keď sa to stalo v prespech ľudovej strany, keď to pasuje do ich krámu. Že sa ale každý, kus dobrého citu majúci človek od takéhoto zachádzania s opovržením odvráti, je tiež pravda, lebo veď ešte Rojkovi a jeho politickým priateľom nepodarilo sa vyničiť z nášho ľudu dobré, šlachetné city a pravdu milovnosť a pevne veríme, že sa im to ani nikdy nepodari. Rovná miera je najspravodlivejšia a pravda tá vždy zvíťazila a zvíťazí.

Slovo k rodákum.

Veru tak sa nám zdá, a toho máme už aj dôkazy, že ľudárstvo a pravda nerastie na jednom strome. Ba ani len v jednej zahrade. A keď aj útla bylinka pravdy okúňave vyťiahne svoju hlávočku z húšťa ľudárskych krovin pokrytstva, blúznenia a balamutenia, tieto ju hneď v zárodku udusia. Smutné je to, ale pravá skutočnosť.

Vymenovaný vodca ľudárov na sneme opät Jan Molnár, ktorý by rád bol, keby ho verejná mienka za vzdelaného, rozšafného a vážneho človeka držala, počas pojednávania odpovede mim-

strovej na interpeláciu Molnárovi oproti nášmu časopisu pozdvihnutú, prinútený bol úprimne vyznať a ľutovať, že veru «kresťansko-katolícky (?) Kresťan» neslušne, ohyzdne, hnusne píše. To vraj aj jeho mrzelo a chcel by tomu odpomôcť, lebo i on vraj zatracuje a odsudzuje takéto nízke a špatné pokračovanie a preto, aby sa to — vraj — viacej nestalo, kúpil všetky tri časopisy Lepsényovské, medzi tými aj «Kresťana». Pán opät je ale opatrný pánko. Vie on dobre, že je «Kresťan» na ducha, myšlienky, zásady a ideí chudobný; že časopis tento, keď z neho táraniny, osočovania, utrhačstvo, pomlavy a búrenia vystanú, bol by prázdny, bezobsažným papierom, a preto aby tak mudrcov tohoto plátku ratoval, úlisne poznamenal, že nemôže s úplnou istotou ručiť a tvrdiť, že sa tu i tam niečo do «Kresťana» i neslušného nevpletie, lebo on — nezajúc slovenskú reč, — nevie obsah slovenskou rečou písaného listu posúdiť a kontrolovať.

A hľa, hadová opatrnosť bola potrebná. Vyplatila sa. Bude mu falošnou obranou, ktorá jeho svedomie snáď cele uspokojí, pred statočným a vzdelaným svetom ale iste že ho neospravedlní.

Sotva že prišiel «Kresťan» do majetku pána opáta, (zdá sa, že len jeho jazykom, lebo na čele plátku i naďalej drzo skvie sa firma: «majitelia a vydavatelia Mikuláš Lepsényi a Gerhard Németh») a už jeho vystupovanie je ak možno ešte hnusnejšie, nežli predtým, na žiaden pád ale nie slušnejšie. Až priveľmi dokazujú to v 26. čísle uverejnený úvodný článok Jurka Sándorffyho, akéhosi nehrozeného ľudára a dva dopisy poštelého, rozumu zbaveného pomätenca Ondreja Rojko. Jurko Sándorffy sa nechce od liberálov múdrosť učiť, nech to ani nerobí, bolo by to i tak daromné, lebo čo sa Jurko doposiaľ nenaučil, tomu sa ani Juro viac nepriučí. Ale dobre by urobil, a istotne i múdrejšie, keby ani on neosmeloval sa iných vynaučovať, lebo z prázdnych mechov nejde para.

Jedno sa mu ale predsa podarilo, lenže sa mu za to ani Molnár, ani gr. Majláth nepoďakuje a to je nasledovné: „Nehádzme to na buben v krčme, čo v kostole slyšíme; rady priateľov ľudu nezradzujeme koristiteľom ľudu.“ Ej! ej Juričko! nevoláte sa vy Kubom? Ten zákon akosi zakazuje s kanclov ľud búriť, v týchže kortešovať, Jurko by to ale nerád opustil, i tu hybaj! popýta krotké ovečky svoje, aby to čo im on i v odpore so zákonom v kostole nakáže, nevybľáčali v krčme, ale aby to pokojne doma prežväkovali a strovili. Múdra to rada. Tichúčko, fajne a tajne. Dobré rady priateľov ľudu, a kto by to bol ak nie ľudári? nezradzujte koristiteľom ľudu. Tito koristitelia sú pravda liberáli? Však áno, Jurko? Hľa, ako pekne, tiško, fajne a tajne by rád založil ne-

ohrozený ľudár cirkevne slobodné zednárstvo! Aká by to bola nová cnosť ľudárska. Dalo by sa ňou na Lepsényovský spôsob kšeftovať len milá vec. Len jedno zabudol múdry Jurko, a to je to, že kostoly sú nielen pre ľudárov, že tie sú všetkým kresťanom otvorené, a tak jeho tajnosť, — už je raz darmo — skrytou nezostane. Nuž konečne, veď by to i tak marným bolo, lebo čo Jurko a jeho poslucháči snáď zamlčia, roztrúbi to Rojko, ten — ako ho «Kresťan» menuje — «herský ľudár a neohrozený bojovník Krista.» No, ktorý redaktor v svojom časopise také, niže všetkej kritiky stojace blúznenia, aké Rojko popíše, vytlačíť dá, ten sám je odsúdený. Ten posmech robí spisbe, tlačí i kresťanstvu.

Ale dávna to pravda: kto nemá dôvodov, ten nadáva; kto nemá pravdy, ten špince; kto sa nemôže brániť, ten oplúva. Nás len to rmúti, že sa to v Uhorsku — slovenskou rečou deje, no Uhorsko a Slováci nie sú tomu vina.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Zmena v majiteľstve „Kresťana“. Vyslanec Ján Molnár v 27-mom čísle „Kresťana“ dáva na vedomie, že prevzal majiteľstvo a vydavateľstvo „Kresťana“ od Mikuláša Lepsényiho a Gerharda Németha.

Príčinu prečo prevzal, lepšie povedané odkúpil Ján Molnár vydavateľstvo „Kresťana“, bol povedal ešte vtedy, keď mu minister pravosúdia odpovedal na interpelláciu zadanú proti nášmu časopisu. Minister pravosúdia v odpovedi prečítal aj niekoľko článkov z „Kresťana“ a jeho druhov vychodiacich v maďarskej a nemeckej reči. Nad týmito článkami zhrozil sa celý snem, všetci vyslanci nevedeli sa prenačudovať nad tým spôsobom, jakým „Kresťan“ poučuje ľud slovenský. Ján Molnár v svojej odpovedi na reč ministra prizvukoval, že aj on rozhodne odsudzuje ten spôsob, jako píše „Kresťan“. Priznal sa, že neraz požiadal redaktorov „Kresťana“, aby slušnejšie písali. Soznal, že tým cieľom, aby na budúce nevychádzaly také články v ľudových časopisoch, jako dosiaľ, odkúpil vydavateľstvo „Kresťana“.

Pán Ján Molnár tedy pred celým snemom uznal, že „Kresťan“ hnusne písal, tak hnusne, že vodcovia ľudovej strany nahliadli, že to ďalej nemôže tak byť a preto odkúpil od Lepsényiho všetky časopisy.

Pravda predsa vyšla na javo. My sme od prvo-počiatku vždy prizvukovali, že „Kresťan“ hnusne píše, teraz to soznal aj sám Ján Molnár.

Toto je tá soznaná príčina, prečo odkúpil Ján Molnár Lepsényiho časopisy, tá druhá nesoznaná príčina je, že Lepsényiho časopisy veľmi tratia čitateľstvo. Uznať musíme, že „Kresťan“ bol predtým veľmi rozšírený, te-

raz ho už ale len kde-tu vidno, ľud bočí od nebo, jako bočí aj od samej ľudovej strany. Pán Ján Molnár sa nazdá, že jaknáhle on prevzal vydavateľstvo, že sa „Krešťan“ zase rozšíri medzi slovenským obyvateľstvom. Toto je marná nádej. „Krešťanovi“ už odspievali na Horniakoch, taktiež aj celú ľudovú stranu pochovali tamže. „Krešťan“ by sa zase len tak rozšíril, keby začal vychádzať s liberálnym programom. Ináč ho môže kto chce prevziať, nikdy ho viac nedoviedie k predošlej sláve.

Uhorská colná tariffa. Naša vláda v smysle poveryenia snemu, ktoré dostala prijatím resolúcie Lukáša Enyedího lanského roku počas pojednávania návrhu zákona o dočasnom predĺžení platnosti gazdovského vyrovnania s Rakúskom, vypracovala teraz plán uhorskej autonómnej colnej tariffy a rozposlala ho všetkým zainteresovaným osobám a odborníkom cieľom preštudovania. Porada o tomto veľavýznamnom pláne, ktorý v páde nemožnosti hospodárskeho vyrovnania by hlboko siahla do nášho hospodárskeho života, odbývať sa bude dňa 14. t. m. pod predsedníctvom ministra obchodu br. Dániela.

Rozmnoženie vojska. V ministerstve vojny pracujú na návrhu, ktorým sa bude žiadať asi o deväťtisíc rekrútov viac než dosavád. Tento návrh odôvodňuje sa tým, že dosavadný počet rekrútov nenie už dostatočný ku doplňovaniu počtu vojska, ktoré sa behom posledných desať rokov rozmnožilo rozličnými opravami a reformami o 24.919 hláv, to jest počet našej armády v pokoji podskočil z 257.163 na 282.082 hláv. Krem toho pozdvihnutie počtu rekrútov zodpovedáť bude i rozmnoženiu sa obyvateľstva monarchie a tak namiesto dosavadných 103.000 rekrútov minister vojny bude žiadať 112.954 rekrútov.

Protí socialismu. Arciknieža Jozef svoje panstvá v Tisza Szent Miklóši a v Jase, okolo deväťtisíc jutár poľa dal do prenájmu malým gazdom pod tou podmienkou, že platením árendy za 25 rokov zaplatia zároveň i kúpnu cenu a po uplynutí 25 rokov prejdu tie polia do ich vlastníosti. — Je toto zaiste pekný príklad pre tých veľkostatkárov, ktorí svoje veľké panstvá dajú do prenájmu alebo predajú len jednotlivým kupcom alebo árendátorom, tak ako to ku pr. urobil ten „priateľ“ ľudu gróf Ferdinand Zichy, ktorý tieto dni predal dve svoje najkrajšie panstvá do jedných rúk, ačpráve by sa bolo našlo dosť malých gazdov, ktorí by boli tie panstvá spoločne kúpili. Skutok, jaký učinil arciknieža Jozef, značne odoberie pôdu aj socialistickým agitátorom, ktorí poukazuju na veľké majetky v jedných rukách poburujú ľud.

Španielsko-americká vojna. Co sa očakávalo, to sa stalo. Amerikáni — ako známo — obkolesili španielsku námornú moc v zálive Santiago tak, že nemohla von a na suchu obkolesili ich spojení s kubánskymi povstalcami tak, že odkázaní boli na more. Španielsky admirál Cervera, ktorý bol v zálive ako v klepci, chcel koncom minulého týždňa zachrániť sa po suchu, sobral námorníkov a delá a vysadol na suchu, lež keď uvidel, že to po suchu nepojde, sadol znova i s mužstvom na lode a rozhodol sa k smelému kroku. Vyplával rovno

proti americkým loďam, ktoré ho obkolesovaly a toto jeho počínanie natoľko prekvapilo amerického admirála Sampsona, že v prvom okamihu, keď videl plávať španielske lode okolo svojich, ani nevedel čo si má počať. Na tak veľkú odhodlanosť Španielcov ani len nerátal. Ale sotva sa Cervera vymknul z osídla amerických lodí, Sampson so svojimi loďami pustil sa hneď za Španielmi a dobre mierenými guľami kanónovými ničil ich lode. Cervera odpovedal tiež guľami, vyvinul sa strašný boj na otvorenom mori, Španielci sa bránili, ale marne, lebo ich Amerikáni prihnali ku brehu a tak útočili na Španielcov. Keď Cervera videl, že je obrana marná, vysadol na suchu i s mužstvom, vzal s lodí čo sa vziať dalo a potom už i tak dolámané lode vyhodil do povetria. Po suchu chcel sa zachrániť, ale tu sa ho zmocnilo suchozemné americké vojsko a po krvavom ale odhodlanom boji padol Cervera i so svojim mužstvom počtom 1300 hláv do zajatia Amerikánom. Padlo vraj 300 Španielcov a 1600 bojovníkov španielskych bolo raneno; medzi týmito je i admirál Cervera, ktorého ranili na ramene. Amerikáni na suchu vífázia tiež a dnes-zajtra zaujmu mesto Santiago a s tým výsledok vojny na Kube bude takrečeno rozhodnutý v prospech Amerikánov.

Tieto chýry o porážke v Španielsku narobily veľký ruch. Na všetkých stranách krajiny badať revolucionárne hnutie a kto vie jaké následky bude mať táto porážka na vnútorné pomery Španielska.

DOPISY.

Sľaškovo, dňa 30-ho júna.

Velactená Redakcia!

Dňa 27-ho júna veselo sa zabávali páni farári z okolia na zákopčianskej fare; veselú zábavu ale pokazila smutná príhoda.

Povstal víchor a raz udrel obrom, len jedon jediný raz, a aj vtedy do komína na fare. Odtiaľ prešiel už oslabený hrom na schody, kde srazil kaplána, rektorovho syna a jedného sluhu.

Všetci traja padli na zem a ztratili povedomie, neskôršie ale prišli k sebe. Jedine kaplán utrpel silnejšiu ranu na hlave tým, že sa udrel o kamenie schodov. A takto, samo sebou sa rozumie, bol koniec veselej zábavy.

Na jediný pohyb Božieho prstu zbfadli sluhovia Boží a dozaista nejednomu sišlo na um, že jak malomocní červíci sme my.

Táto udalosť sama o sebe neni nič zvláštneho, v lete sa často udáva na rozličných stranách vlasti našej a zvlášte tohoto roku sa často opakovala.

Chcem ju ale z druhého ohľadu osvietiť. Pri vyslaneckých voľbách roku 1896-ho predsedom voľby v Čáci bol Karol Gebauer, kassír pri čačanskom daňovom

úrade. Menovaný pán je taký človek, ktorého každý, kto ho len pozná, etí a miluje, o ktorom ani len nepriateľ nemôže nič zlého povedať. Čo slobodomyselného človeka katolícki kňazia ho dávno zatratili a to tým viac, že voľba vypadla pre ľudárov nepravne.

O nedlho po voľbe Gebauerova manželka upadla do ťažkej nemoci, neskoršie aj on sám onezdravel na oči. Dobrotivý Pán Boh ale obúm prinavrátil zdravie. Kňazia ale rozchyrovali o ňom, že je to trest za čačanskú voľbu.

Tohoto roku šliak trafil novomestského farára a jedného nitrianskeho kanonika, a teraz udrel hrom medzi kňazov a rozohnal ich. Zvedaví sme, čomu budú pripisovať túto udalosť? O malomocní červici! nerozdrapujte sa. Pán Boh nezná rozdielu medzi kňazom a nekňazom, zná rozdiel ale medzi statočnou úprimnosťou a farizejstvom. Pán Boh s nami.

Dobrák.

Dolní Kubín, dňa 3 júla.

Velactená Redakcia!

Nevšednej slávnosti ide v ústrety kraj náš, ktorý i tak není na mimoriadne deje veľmi bohatý. Dňa 8. júla zavítať má k nám osvietený pán Pavol Szmrecsányi biskup spišský, ktorý bude v blízkych dňoch v horných okresoch stolice našej udeľovať sviatosť birmovky. Osvietený pán biskup je synom Oravy a už i ako taký je nevšedne obľúbený u nás. Čo ale nesmierne viac na váhu padá, je oné verejne známe jeho odpravdove kresťanské pokračovanie voči i v stolici našej sa zjavivším prechvatom ľudárskym. Všeobecná úcta sprevádzala jeho doposavadne účinkovanie, a všeobecná úcta očakáva príchod jeho. Obecenstvo stolice bez rozdielu a bez ohľadu na postavenie, vierovyznanie, politické a spoločenské smýšľanie chystá sa k slušnému privítaniu zaslúžileho hodnostára katolíckej cirkve. Ba tak sa zdá, akoby tí, ľudarmi za neznabohov, ancikristov, kacirov a bohvie za akých vyhlásení liberáli v prípravách k prejavu úcty svojej tuhšiu snahu a nadšenosť prejavovali, nežli tí cirkev akoby v árende alebo v zálohu držiaci ľudári. Pravda, že je týchto posledných u nás veľmi málo, a to sa práve pri tejto príležitosti najskvelejšie dokáže. — O slávnostach týchto podrobnú zpravu podať nezameškám.

Oravec.

BESEDNICA.

Zuzka píše list.

Napísal Andrej Szabó.

Zuzka, hodná, šikovná, spevavá slúžka nevie síce chudera ani litičky položiť na papier, ale preto ona list „píše.“ Píše do Záhoviec, Ondrejovi Lombárovi, paholkovi, ktorý ju už dva roky čaká domov z Budapešte a o ktorom je Zuzka sväte presvedčená, že ju miluje, lebo keď pred dvoma rokmi s malým batôžkom pod pazu

chou odhodila s pani veľkomožnou Záhoveckou do hlavného mesta, Ondrej ju šibnul bičom že jej skoro až slzy vysadly a riekol: „A neostaňte tam veľmi dlho, Zuzka!“

Teraz po dvoch rokoch v jedno nedeľňajšie odpolednie tmolí sa Zuzka po kuchyni a na niečom si hlavu láme. Kuchárka už dávno odišla so svojím kaprálom. Aj ona by mohla odísť, má dovoleno, ale myslí, že by prepásla veľmi dobrú príležitosť, keď by teraz odišla: pani veľkomožná je sama doma. Tam sedí v chýži. Má nátehu, nuž nemôže odísť. Zuzka už viac krát pobla sa ku dverám, ba už aj ruku položila na lesklú kľučku, ale jej čosi odobralo smelosť a vrátila sa na prstoch späť do kuchyne. Tam si ešte raz rozmyslela vec a potom rozhodnúť sa, znova sa pobrala ku dverám. Tu si urovnala vyškrobenú zásterku, aby jej pekne v poriadku rovno stála, zažmurila oči, stiskla kľučku a — otvorila dvere.

— Čo chceš, Zuzka?

— Nič, — bozkávam ruky, pani veľkomožná... len tak... A už mala uhlík zo zásterky v rukách a ten mrvila.

— Predsa len chceš niečo, keď si vstúpila, — dozvedá sa pani.

— Nie ja... len som chcela pozreť, či pani veľkomožná dačo nerozkázu? Či majú pani veľkomožná mnoho práce?

— Len to by si rada vedieť?

— Nie akoby len to... ale... hanbím sa povedať pani veľkomožná.

A Zuzka zakryla si zásterkou svoju zapírenú tvár.

— Snáď si zase niečo roztlkla v kuchyni?

— Ale čo by roztlkla. Všetko je celé; keď nerácia veriť, nech sa páči pozreť.

— Teda si chcela dačo prosiť.

— Áno, áno, prosiť. Jaj, ako pani veľkomožná uhádli. Už dávno chcem pani veľkomožnú o voľačo poprosiť, ale som sa bála. A veru by to potrebovala.

— No len riekni — smeje sa pani Zuzkina, — jestli je to nie len nejaký nesmysel, tak ti to rada urobím, Zuzka.

— Oh, keby sa len tak veľmi nehanbila. A potrebujem to veru veľmi.

Zase si zakryla tvár zásterkou: jako keby sa bola sama v sebe ticho smiala nad svojou stydlivosťou a ešte sa trochu i odvrátila.

— Ale teraz už hovor, keď si raz už vstúpila. Alebo choď von, keď nevieš rieť čo chceš.

— Nuž, ráča vedieť... jaj, neopovázim sa...

— Nuž dobre, choď teda von. Nemám času vystrájať tu s tebou komédie.

— Poviem už, hneď poviem. Nech sa len neráča nahnevať.

— Dobre, dobre.

— Ale nech ma neráča vybrešiť. Rada by domov písať list, teda som si pomyslela: poprosím pani veľkomožnú, možno že mi to napíše. Lebo ja neviem písať.

— A to je všetko? Čo je v tom hanby? Rada ti napíšem ten list, Zuzka — posmeľuje ju pani — a komu to chceš ten list poslať?

— Veď v tom je práve tá hanba! A keď možno, nuž nech len ráča i bez toho napísať.

— Ale čo ti to sišlo na um! ako mám písať list, keď neviem komu? Sošalela si, Zuzka.

— A už nech len ráča tak voláko aj bez toho. Veď doma už budú vedieť komu patrí. Len toľko nech ráča napísať, že som chvála Bohu zdravá, pozdravujem

i horných i dolných susedov, a aby aj oni písali. Len nech ráča tak napísať, aby to srdcom pohlo.

— Dobre, dobre, ale list musím na volakoho adre-sovať. Bez toho nemožno, lebo ho ani poštar neoddá.

— Nuž... oh Bože môj, Bože môj... nuž teda Ondrejovi Lombárovi, paholkovi v Zábovciach... veď ho ráča poznať.

— Akoby nie. No a teraz píšme list.

Pani si sadla k stolíku a začala písať list. Zuzka stala si za jej chrbát a dívala sa na tancovanie pera po papieri s veľkou zbožnosťou. A pocítila nejakú mimoriadnu, príjemnú teplotu, že ona teraz list píše. Ešte i slza jej vyhrkla z oka a k tomu príslušne vzdychala.

— Čo ti je?

— Ah, nuž smutno mi je. Lebo Ondrej je veru naničhodník. Už dosavád poslala som mu desať zlatých a on mi ani len nezaďakoval.

— No teda, ako ho máme osloviť? Ctený Ondrej Lombár? Drahý priateľ? Alebo: Milý Ondrejko?

— Oh, aby ho tam kati piekli kde je! Ešteže čo! Pani veľkomožná, nech len ráča tak napísať: počuješ, ty naničhodný korhelisko.

— No duša moja, hovorí pani, to by srdcom nepohlo, ako si si to žiadala práve teraz. A potom v liste nezvykli nadávať.

— Nuž teda nech ráča tak ako treba.

— Dobre. Teda napíšme: Ctený pán Ondrej Lombár.

V Zuzke ustavične vzrástol sa pocit nežnosti, z očí sa jej ešte väčšie slzy ronily. Cítila potrebu vysiakat si nos. Len potom sa ozvala trochu premeneným hlasom:

— Nuž teda nech už radšej napísať ráča: „Milý môj Ondriš!“

— Ahá! Teda sa ti len predsa ozvalo srdce! — žartuje s ňou pani. — No teda čo budeme tomu Ondrišovi písať?

— To už lepšie vie pani veľkomožná. Ako by to vedela ja, keď neviem písať?

— A ja ako mám vedieť: čo mu chceš povedať?

— Nuž teda že ho nechávam pozdravovať. A veru to nezaslúži odo mňa ten korhel. Lebo nám už dávno mal byť sobáš. A potom aj to nech ráča doložiť, že: či sa nehanbíš, ty oplan.

— Ej, ja také nádavky nenapíšme.

— Ale prečo nie, pani veľkomožná, ruky bozkávam, keď to on zaslúži? Veď ho ráča poznať aký je on rozpustilec. A potom veď aj moja desiatka sú pekné peniaze.

— Dávam ti na vedomie, že sa cítim dobre a často myslím na teba — číta pani prvé napísané riadky.

— A často v slzách myslím na teba — tak nech ráča napísať; nech to neráča ľutovať.

— Dobre. A potom?

— Že čo robí Risuľa? Či sa už oteľila?

— No to napíšme pozdejšie, na konci.

Zuzka sa zamyslí, že čo by ešte bolo treba napísať do listu.

— Nech mu to ráča dobre napísať, že tento list je odo mňa, od Zuzany Tulipánskyh.

— Veď podpíšme tvoje meno, z toho sa dozvie, od koho je list.

— Nuž že ho pozdravujem.

— To je už.

Ostatné teda nech ráča tak, ako je to vo zvyku. Pani veľkomožná lepšie vedie ako ja, len aby mu to pohlo srdcom. A že prečo mi, oplan, ani raz nepíše.

— Mám ti za zlé, že sa ani len riadočkom na mňa nerozpomenieš, nikdy nedáš o sebe vedieť ani slova! — číta pani a spýta sa Zuzky: Dobre bude tak?

— Ách, nuž dobre — hovorí Zuzka zaškúliac ale s viditeľnou nespokojnosťou — ale nech ráča aspoň tolko doložiť: že: či ti nevytečú oči od hanby? A že som ja sirota a že nemám ani noci ani dňa od plaču a zármutku, lebo desiatka je mnoho peňazí pre takúto úbohú sirotu ako som ja...

— Ale veď ty neplakávaš, Zuzka, ani v noci, ani vo dne.

— Je pravda, ruky bozkávam, ale to by mu pohlo srdce. U nás je to tak vo zvyku.

— Teda chceš, aby ti tých desať zlatých vrátil?

— Nech sa tam s nimi zadrhne, ja ich nepotrebujem, ale keby mu aspoň prišla na um a keby mi aspoň odpísal: čert alebo diabol, zijem alebo som zomrel, a či príde do Pešte? Sľúbil, že sa vyprosí od pána išpána a že on dovezie vlnu na jarmok a dosavád takto nič.

Pani za zamyslela.

— Snaď ti Ondrej Lombár sľúbil, že si ta vezme za ženu?

— Oh, všetko mi sľúbil ten darebák. I to mi sľúbil, že si ma vezme za ženu a aj to, že mi kúpi hodobavnú šatku na hlavu. Nech mu ráča napísať: „Sedím v slzách zarmútená pri okne a pýtam sa rozmarína či ty tiež myslíš o mne!“ vybuchlo konečne zo Zuzky a dobrá dievka pustila sa do plaču.

Pani sa usmiala ale tak, aby to Zuzka nevidela a do listu napísať ešte niekoľko obvyklých slov, ako i: „Sedím v slzách zarmútená pri okne...“ A potom Zuzke prečítala list.

— Dobre je to?

— Dobre. Ale prosím nech to ráča ešte napísať, aby sa neopovážil prísť do Pešte, lebo tu je všetko drabé, a u nás spať nemôže, lebo by mu kuchárka oči vyškriabala, keď by prišiel sem hurt robiť. Ak mi Pán Boh pomôže, nuž radšej ja pôjdem v lete domov.

— Dobre; i to som už napísať. No, teraz bude to už dobre, čo?

— Dóóbre! — odpovedá Zuzka ľahave — len či by ešte to nebolo možno že: či ti oči nevytečú od hanby?

— Nie, také nenapíšme.

— Nuž teda ďakujem ponižene — odpovedá Zuzka, bozkajúc ruku panej a vzala si list.

Ale ešte v ten deň zanesla list ku krajzlerovi aby doložil do listu: „či ti oči nevytečú od hanby, že nedáš ani vedieť o sebe; ja nemám ani noci ani dňa od plaču a zármutku ty oplan; toto ti píšme ja Zuzka Tulipánskyh“ atď.

Toto potom — ako Zuzka myslela — pohlo srdcom Ondrišovým. Ale či jej dal odpoveď na ten list, dosavád nevedno. Poslov. *Hámor.*

O dochovávaní domácich zvierat.

Podáva *Andrej Kavulyák.*

(Pokračovanie.)

Párenie statku.

Párenie statku máme dvojaké a síce: divé párenie a párenie z ruky. Párenie z ruky je o mnoho osoznejšie, jako divé párenie, lebo pri párení z ruky je bujak od kráv oddelený, tak že nemôže prv na kravy skákať, len keď už má ku tomu roky a keď je už na to súm, ani ho prv nemáme na párenie potrebovať; pri divom ale párení púšťa sa bujak na pašu i s kravami a s telovicami; pri párení, z ruky ale nie, — pri divom pá-

rení obyčajne začne bujak prvej skákať na kravy, jako by mal a to ho zadržuje nielen v zraze, ale aj za včasu sa zoslabí a teľatá od toho zkrpatené zostanú a pri párení musí sa aj na to pozor dávať, aby bujak jako aj krava takmer rovnakými boli, môže sa aj väčší bujak s menšou kravou páriť, najmä keď chceme väčšie teľatá dochovať. Pri párení z ruky je aj to dobré, že sa nám krava len vtedy naláme (letuje, behá) keď my takmer sami chceme a preto je to párenie veľmi dobré, lebo my tu nedáme veľmi mladé jalovice nalámať, potom vieme kedy sa nám krava nalámala a vieme kedy sa nám má oteliť a ku tomu môžeme si jakého chceme bujaka vyvoliť, ďalej môžeme pri tomto spôsobe aj do 80 kusov kráv cez rok nalámať dať, kde pri divom párení najviac jak do 50 kusov kráv sa naláme, pri párení musíme tiež aj na to hlavný pozor dávať, že kedy príde ten čas, čo my môžeme jednu jalovicu nechať nalámať, lebo veľmi v čas nalámať dať je nie osôžné, veľmi ale neskoro tiež je nedobré, lebo sa táto potom zbujačí t. j. vždy sa lámať bude a žiadno mladé na svet neprinesie.

Keď mi jeden druhový statok cez dlhší čas dochováme a aby sme tenže druh statku udržať mohli, ktorý chceme udržať, potom, aby tenže aj zdravším bol a nezkrpatel, potrebné je tomuto druhovému statku občerstvenie krvi; čo sa tak stane, keď my o pár rokov, jako sme si ten druhový statok zaopatřili, z toho istého druhu jedného bujaka došikujeme a kravy s tým bujakom párieme, toto občerstvenie krvi je potrebné aspoň za každých 8 do 9 rokov.

Keď mi obyčajný statok s druhovým párieme, alebo keď my dva druhové statky, medzi sebou, — ale oba s inšieho druhu k. p. algauského bujaka so švajciarskou kravou párieme: to voláme krížné párenie, a z takéhoto krížneho párenia povstane potom celkom nový druh a taký statok čo pri krížnom párení sa dostane, menujeme aj bastardom.

Dakedy sa stane že druhový statok, čo má aj všetky tie dobré vlastnosti, ktoré má mať a teľa celkom iné vlastnosti dostane, jako toho druhu bujak alebo krava má a podá sa to teľa dakedy ešte aj na svojich starých predchodcov (dedov alebo pradedov) a takéto teľa potom voláme odrodkom a vtedy je už neomylné potrebné občerstvenie krvi pri tomže druhovom statku; tiež sa stane že nám daktorá krava alebo aj kobyľa aj dvoje mladých odrazu na svet prinesie; čo je nie veľmi dobré, lebo tieto mladé sú potom nenie dost mocné jako keď by sa len jedno bolo uliahlo.

Keď nám krava už málo mlieka dáva, teľatá tiež len každý druhý alebo tretí rok donáša, vtedy túto máme už len vykŕmiť a predať, najlepšie je od kravy druhé, tretie až do šiesteho teľata, siedmo je už slabšie, pri ôsmom ale už vidíme, že krava ďalej na plemeno súca nenie.

Opatrovanie teľných kráv a žrebných kobýl.

Jest moc hospodárov takých, čo si málo krmu na zimu pre statok zaopatřia, čo je veľkou chybou a škodou, lebo starostlivý hospodár sa nikdy nemá mámiť tou falošnou, nádejou že zima nebude dlho trvať, ale má sa vždy tak zaopatřiti na zimu pre svoje domáce zvieratá krmom, aby mu radšej zvýšilo jako chybilo.

Keď sa nám krava alebo kobyľa už pářila a keď mi zbadáme, že je krava teľnou a kobyľa žrebnou, máme týmže už lepší krm dávať preto, aby sme čím krajšie a lepšie teľa alebo žrieba dostať mohli, ďalej musíme dať veľký pozor, aby takýto teľný alebo žrebný statok neprestydnul, aby nebol udreným, alebo pichnutým do druhého hoväda, lebo pre všetky tieto alebo tým po-

dobné príčiny, takýto statok zvrhnúť môže, z čoho potom máme veľkú škodu, lebo taká krava alebo kobyľa, ktorá už raz bola zvrhla, zvrhne potom obyčajne aj viac ráz.

Čas otelenia alebo ožrebenia sa dá podľa nasledujúcich znakov ľahko poznať. Obyčajne takýto statok ostane o moc ťažším a lenivším preto, lebo ho to mladé v bruchu váži, moc zhrubne preto, lebo teľa alebo žrieba v tele materinskom rastie a sa vyvíja, keď je ešte pár hodín pred otelením, vtedy sa tomu statku to mladé v bruchu zníži ku roditľu a bedrá sa dačo rozššia, sú tiež aj tie znaky pri otelení alebo pri ožrebení že mlieko sa do cečkov vzláštne do vemäna nasbiera a tiež aj roditľo nabehne.

Keď sa nám krava teľi alebo kobyľa žrebi a vidíme že jedna lebo druhá sa trápi a keď už tiež vieme že už prišiel čas otelenia alebo ožrebenia, vtedy môžeme aj my tomuto hovädu pomáhať; pri prirodzenom otelení lebo ožrebení majú vyjsť najprv paprčky alebo kopytá predných nôh a hlava; stanú sa ale pády, že dakedy mladé ide na svet zadkom, čo je nie veľmi dobre, ale je ešte horšie, keď tože ide bokom na svet, čo sa vtedy neomylné musí rukami pomáhať; keď sa rukou pomáha majú sa nechty na palcoch poodstrihovať a dobre je ruku olejom namastiť; v maštali má byť tá najväčšia tichosť, tiež musí byť dobre postlaté; jestli je zapotreby mladé ťahať z materinského tela, musí sa tože pozorne stať; keď už ale mladé na svet vyšlo, tak ho máme najprv ku materi dať; musíme ho od loža, ktoré je na pupkovej šnúre prirastené, oslobodiť, táto šnúra sa dakedy sama od seba odtrhne, jestli sa ale neodtrhne, tak ju musíme na 4 do 5 cm. pod pupkom odtrhnúť, odrezať sa tá pri teľati nesmie lebo by mu mnoho krvi zteklo a od toho potom by mohlo ľahko aj zdochnúť; pri žriebati sa ale táto šnúra môže aj odrezať, ale toto odrezanie sa musí pozorne stať, lebo z toho môže ľahko aj zápálenie povstať. Po tejto ale práci sa to vyliahnuté mladé posype trochu soľou a materi obližať dá, otrubami sa toto mladé posýpať nemá, lebo otruby sú škodlivé jestli by mu do očí vpadly. Každá mater či krava alebo kobyľa po otelení alebo po ožrebení potrebuje tichosť a pokoj, krm sa im ale len taký má dávať, ktorý nerozpaľuje; po otelení v krátkom čase má z nej loža vypadnúť; jestli sa ale krava neotelila alebo kobyľa neožrebila na určitý čas, tak toto lože nevyjde samé ale musí sa potom pomocou rozličných liekov von dostať.

Mladému od prírody slúži jako potrava jedine len mlieko, — prvé materinské mlieko nenie dobré, lebo je slané a slúži na to, aby mladé prehnalo, jestli je ale mladé nenie dost mocné, tak mu nedáme hneď prvé mlieko, ale len druhé, lebo predošlé by ho veľmi prehnalo. Najlepšie by bolo, keď by sme my to mladé až dotiaľ napájali materinským mliekom, dokiaľ by táto nebola zas teľnou alebo žrebnou, pri kravách by sme ale nevzali žiadon osob z toho mlieka a preto dávame mladému len do istého času piť mlieko asi za 8 do 10 týždňov, potom ho ale musíme celkom pomaly od pitia odvykať. Pri vychovávaní mladého statku musíme na to hlavný pozor dať, aby prechádzanie s mlieka na krm nikdy naraz za nestalo, lebo by mladé mohlo do choroby upadnúť a z kazu ziať.

Chovanie domácich zvierat.

Ku zápražným prácam potrebujeme kone, voľy na niektorých miestach kravy a byvoľy, somáre a mulice; čo máme potrebovať, to najviac závisí od jakosti hospodárstva, od kupeckých a iných pomerov. Ponevác je kôň omnoho bystrejší jako vól, možno pomocou jeho viac

práce prekonať, mnoho času usporiť a v lete v zime voziarením (furmankami) peniaze vyrobiť, ba môžeme a jestli máme k tomu príležitosť, drahé žrebece dochovávať. Rožný statok o mnoho pomalšie pracuje, ale je vytrvalý v práci, ani nie je toľkým nemocam vystavený ako kôň, jeho trus je užitočnejší pre role, jeho potrava, nástroje ku ťahaniu a opatera sú o mnoho lacnejšie ako u koňa, a keď si nohu zlomí, alebo na nejakú inú nechytľavú chorobu, rozumejúc na takú, žeby už pracovať nemohol, ochorie, môže sa mäsiarovi na mäso predať; keď a ale zostaral a do práce je už nesúci, môže sa vykŕmiť a predať; my môžeme aj kravy čo zápražný statok potrebovať, ačpráve v našej vlasti to ešte nie je veľmi v obyčaji, avšak kde inde sa aj kravy čo zápražný statok potrebujú, obzvlášťne u iných národov, ale najdu sa pády že aj u nás v našej vlasti v daktorých panstvách a u niektorých chudobnejších hospodárov bez všetkých škodlivých následkov kravy sa potrebujú k zápražným prácam, veď aj kobyly potrebujeme vôbec ku zápražným prácam, teda niet príčiny, žeby sa aj kravy pri dobrej opatere k tomu upotrebovať nemohli; a žeby vôl dobrým ťahačom a krava, v páde potreby tiež dobrou ťahačkou, ale obzvlášťne dobrou dojkou bola, potom aj kone aby dobrými ťahákmi boli, musíme na to veľký pozor dávať, aby domáce zvieratá či na pasienku či v maštali toľko potravy dostali, žeby silné a zdravé zostali a dľa toho vytknutému cieľu zodpovedaly, domové zvieratá nemáme na tučnotu vychovať, ale tiež nech nebudú nám chudými; potom pri krme máme nielen na vyživenie statku hľadať, ale aj na ten ošoh, ktorý my od neho žiadame. Z toho krmu, čo my našemu statku dáme, polovica vyjde jako trus, rozumejúc len suchú podstatu, z druhej ale polovice väčšia čiastka vyjde dýchaním, vyparením atď. tiež z hoväda a len jako opravdive zpotrebuje hovädo na udržanie tela 1% do 5%.

Napotrebnjšie čiastky v potrave alebo krme sú pre statok dusík a kyslík a podľa týchto dvoch hlavných hmôt by sme mali aj krm pre tenže statok rozdeľovať; preto lebo telo zvieracie záleží najviac z dusika, preto tento zvieratá aj najviac potrebujú ku ich vyživeniu, okrem toho potrebujú zvieratá aj uhlík, vodík a iné hmoty, dusík sa má ale vždy v najväčšej miere nachodiť a preto na pr. ovos, v ktorého kožke sa mnoho dusika nachodí, je veľmi záživný krm, v múke ale tohože ovsa sa zas mnoho uhlika nachodí, ktorý tiež zvieratá potrebujú; v repe, švábke, topinamburgu sa zas nachodí mnoho krochmeľu, cukru, tieto rastliny sú tiež čo krm záživné, okrem týchto potrebuje náš statok ešte aj inšie potravné hmoty, tak ku pr. kyselofosforičnate vápno, bojník, potom sem prislúcha aj sirka atď.

(Pokračovanie nasleduje.)

Vláda a Ťadovcom zapríčinené škody.

Na poslednej ministerskej porade bola reč aj o Ťadovci, ktorý nedávno tak mnoho škody zapríčiniť na viac stranách vlasti našej. V súvisie s týmto hovorili aj o spôsobe, jako by sa dalo oškodeným pomôcť. Aby vláda mohla pomáhať, potrebné je, žeby mala o škodách hodnoverný výkaz.

Minister orby už aj porobil poriadky, aby výkaz bol čím skorej zostavený. Jako dosiaľ tak aj teraz hlavná pomoc bude záležať z odpustenia dane. Jaknáhle výkazy o škodách došly, finančný minister vyzve patričné finančné direkcie, v ktorých okrese Ťadovec škody za-

príčinil, aby mu podaly návrh potahujúci sa na odročenie platenia dane a kde je potrebné návrh na celkovité alebo čiastočné odpustenie dane. Minulého roku bolo odpustené vyše pol milliona daní, tohoto roku tak sa zdá o moc viac bude musieť byť odpustené.

Vláda popri odpustení dane obyvateľom poškodených vidiekov chce aj tým poskytnúť pomoc že dá rozličné verejne práce konať, pri ktorých si na pomoc utisnutí obyvatelia budú môcť pekný groš zarobiť.

Z tejto príležitosti v krátkosti obznámime našich gazdov s tými úlohami, ktoré má oškodený gazda vykonať aby mu prezničenie úrody bola daň odpustená a s tými poriadkami regulami, dľa jakých sa to stáva.

Gazda, oškodený živelnou, elementárnou pohromou v poľnej úrode behom *osem dní* od udania sa škody má to oznámiť u predstavenstva patričnej obce alebo mesta. Jakonáhle obecní rychtár alebo mešťanosta o oznámenom prípade škody skrz obecného notára alebo mestskú radu na mieste o škode hore vzatú zápisnicu a potrebné tlačivá zastal finančnej direkcii, evidenčný kommissár dostane úpravu, aby cieľom ustálenia škody odcestoval do patričnej obce. Ku hore vzatiu škody tento kommissár uariadením určiť má termín tak, aby vtedy úroda nebola ešte oddelená od zeme.

Odpustenie dane ustália na základe vyšetovania prevedeného horopísaným spôsobom a to len na *jedon rok* a len na *bežnú daň*.

Z dane náležiacej za čiastku pôdy stihnutú elementárnou pohromou, odpustiť možno jednu, dve tretiny alebo celú daň, dľa toho, koľká bola škoda.

V páde zničenia úrody elementárnou pohromou nachodiacej sa v križoch, snopoch, v stodolách, alebo keď bola úroda už skosená ale bola ešte na poli, odpustenie dane nemá miesta. Práve tak nemá miesta odpustenie dane za zničenie úrody na takých vyárendovaných poliach, ktorých majiteľ v smluve vymienil si úplné vyplatenie árendy i v páde škody zapríčinennej elementárnou pohromou. Výnimka zpod tejto regule učini sa len vtedy, keď bol árendátor smluvou zaviazaný platiť pozemkovú daň.

Obnos odpustenej dane ustáli v prvom stupni finančná direkcia, v druhom administratívny výbor a v treťom konečnoplatne administratívny súd. Termín na podanie apeláty určený je na 15 dní. Keď sa odvetvie obrábania pôdy stihnutej pohromou zmenilo než bolo obrábanie tejže zaznačené v katastri, keď líku alebo pasienku medzi časom zorali a upotrebovali ako ornú pôdu, tak pri odpúšťaní dane príde do ohľadu len daň určená dľa dôchodku z toho odvetvia obrábania tej pôdy, jaké bolo zaznačené v katastri. Pri odpustení pozemkovej dane príde do ohľadu, jestli gazda pôdu stihnutú pohromou v tom istom roku druhý krát poseje, v tomto páde škodu, ktorú gazda utrpel na prvom siati, vezmú za menšiu o jednu tretinu. V tomto páde teda pri úplnom zničení prvej siaľby odpustia daň o dve tretiny, kdežto pri jednej tretine škody odpustenie dane nemá miesta.

Na takých pozemkoch, ktorých prvú úrodu elementárna pohroma nestihla, druhá úroda ale bola elementárnou pohromou úplne zničená, odpustia jednu tretinu dane. Keď ale druhá úroda bola len z čiastky zničená, odpustenie dane nemá miesta.

Keď na lúke úroda sena bola úplne zničená, mláďa ale vykličila, vtedy sotru dve tretiny dane. Jestli ale úroda sena zostala a mláďa bola úplne zničená, vtedy odpustia jednu tretinu dane.

Na oráčinách odpustenie dane má miesto len v tom páde, keď úroda bola cele zničená a s patričného pozemku v tom roku novšou sejbou nemožno viac dočeliť osobu. Keď elementárna pohroma pozemky len na jednotlivých častách poškodí, pozemkovú daň možno odpustiť len za tú čiastku, ktorú stihla elementárna pohroma. Od takého pozemku, ktorý bol len zpolovice zasiaty a zpolovice ležal úhorom, daň odpustia len od tej čiastky, ktorá bola zasiata.

Toto sú tie poriadky, dľa ktorých odpustia pozemkovú daň v páde stihnutia úrody elementárnou pohromou.

Vyzvanie k predplateniu!

Vstúpili sme do II-ho polročia bežiaceho roku.

Ačkoľvek s uspokojením musíme uznať, že si časopis náš ustavične kliesni cestu do srdca našej Slovače, predsa aj túto príležitosť použijeme k tomu, aby sme priateľov našich zásad poprosili, žeby neustávali v šírení nášho časopisu. Je pravda, že sa dobré samo odporúča, predsa ale potrebné je ľud s týmto dobrým obznámiť, aby si ho mohol zaľúbiť. Aj my len toto prosíme, dobre vediac, že kto časopis náš raz poznal, ten si ho vyvolí za svojho stáleho radcu, za svojho stáleho prievodčího, lebo uzná, že ho chceme po dobrej, pravej vlasteneckej ceste viesť, že chceme len dobro jeho.

Úlohou našou je dobrý ľud náš slovenský osvietiť a vystrihať, aby neveril tým mnohým novým priateľom, ktorí odrazu začali samnožiť, ako huby po daždi, a ktorí neprestajne dňom a nocou hlásali, jak veľmi sa starajú o náš slovenský ľud.

Títo noví priatelia sú takzvaní «ľudári.» Falošnosť ich sme odhalili, jasne sme dokázali, že ačkoľvek už viac desaťročia žili medzi slovenským ľudom, nikdy sa nehlásili k nemu, nikdy ani len križom slamy zaň nepreložili. Iba teraz odrazu sa stali takými veľkými priateľmi ľudu asíce preto, **lebo to požaduje ich záujem.** Kto sa iba vtedy hlási k ľudu, keď to vyžaduje jeho osobný záujem, jeho osobný zisk, **ten nenie, nebol a nikdy ani nebude úprimným priateľom ľudu.**

Úlohou našou je ďalej chrániť nás, vždy vlastenecky smýšľajúci ľud pred panslávskymi

agitáciami. Panslávski agitátori rozsievajú semeno nenávisťi v našom dobrom ľude oproti bratom Maďarom, s ktorými žijeme už od tisíc rokov bez toho, aby kedy bola povstala medzi nami nejaká nesvornosť. My sme užívali svoj materinský jazyk slobodne tisíc liet, a užívame ho aj teraz. Nik nám ho nebral, a nik nám ho ani neberie. Lúbili sme vlast našu a lúbime ju aj teraz a ľúbiť ju aj budeme. Nikdy sme nehľadali za hranicami bratov, ani ich nehľadáme, ani ich hľadať nebudeme. Bratmi sú nám Maďari, s tými žijeme a žiť budeme. **My sme boli vždy Uhria, nimi sme a nimi aj zostaneme.** Bojovali sme vždy za vlasť našu drahú, krv svoju sme cedili za celistvosť jej, za zveladovanie jej. Rovné práva s bratmi Maďarmi sme požívali vždy a ich aj požívame.

A teraz sa vyskytnú jednotlivci, ktorí nás chcú presvedčiť, že bratmi našimi sú Česi, Rusi a iné cudzie národy. Čo nás do týchto cudzincov? Čo sme mali alebo máme s nimi spoločného? Vlasť? náboženstvo? reč? Ani jedno. Či nás snáď podporovali, keď nás osud stíhal? Či nám pomáhali brániť vlasť našu milenú? Nie. — Nuž jako nám môžu byť synovia týchto cudzích národov bratmi? Nie sú nám oni bratmi a ani nám nimi nikdy nebudú.

Bojujeme oduševnene proti zavádzaniam aj panslavských agitátorov, ktorí sa usilujú zo srdca našich vybiť horúcu lásku k našej milej uhorskej vlasti.

Toto je náš program na budúce. Na základe tohoto prosíme o dôveru cteného občianstva, **ku ktorému sa s tou uctivou prosbou obraciame, aby nás hojným predplácaním sa na náš časopis podporovať ráčilo.**

Časopis náš **stojí ročite len 2 zl.**

na pol roka 1 zl.

na štvrtroka 50 krov.

Kto sossbiera 5 predplatiteľ'ov, dostane časopis náš zdarma.

Dopisovatelia dostanú tiež zdarma časopis náš.

Predplatelia «Slovenských Novín» dostanú časopis náš za **pol ceny.**

V záujme dobrej veci prosíme všetkých priateľov nášho časopisu, aby ho v kruhu svojom všemožne rozširovali z jejich vidieku doposielaťnými správami robili rozmanitým. **Vlastenecký smer a zásady, ktoré zastávame,** zaslúžia všestrannú podporu.

CHÝRNÍK.

Kráľovná chorľavie. Jej veličenstvo naša milovaná kráľovná posledné časy pochorieva, následkom čoho z kúpeľov v Ischli odcestuje prostriedkom júla do kúpeľov nanheimských, kam kráľovnú odprevadí jeho veličenstvo. Jej veličenstvo totiž trpí na reumu v tvári a i nervy má veľmi slabé. Následkom veľkých bôľov kráľovná je veľmi nepokojná a ťažko je vyhoveť jej vôli. V kaštieli zachovávajú najväčšiu tichosť a opatrne vyhubujú všetkému, čo by mohlo stupňovať rozčúlenie jej veličenstva. Arcikňažna Mária Valéria baví sa stále u boku svojej vysokej matky v Ischli. Novšie oznamujú, že následkom dobrej opatery stav kráľovnej sa značne zlepšil a kráľovná opäť sa môže prechádzať po utešenom parku.

Jeho veličenstvo kráľ biskupovi Rimélyovi. Jeho veličenstvo kráľ upravil na baňsko-bystrického biskupa dr Karola Rimélya telegramm, v ktorom mu srdečnými slovami blahozelá k 50ročnému jubiliu kňazstva.

Fundácia trenčianskej stolice. Trenčianska stolica pekným spôsobom dokázala svoju dôveru a úctu naproti svojmu fľišpánovi. Asice právomocenstvo trenčianskej stolice na poslednom valnom shromážení uzavrelo, že z toho obnosu, ktorý už dávnejšie sossbieralo obecenstvo stolice na spolok Červeného kríža, daruje Alžbetinej nemocnici 2000 korún jako „základinu Júliusa Szalavszkého“. Stolica týmto chce zvečniť pamiatku toho, že jej hl. župan Július Szalavszky, skutočný vnútorný tajný radca v tejto nemocnici vyliečil sa z rany, zavdanej mu Oskárom Ivánkom v súboji.

Minister Wlassics biskupovi Rimélyovi. Minister osvety dr Wlassics upravil na dr Karola Rimélya, baňsko-bystrického biskupa z príležitosti jeho 50-ročného kňazského jubiliu pozdravujúci telegramm, v ktorom vrelými slovami ďakuje jubilantovi za jeho zdarné účinkovanie a veľké zásluhy nadobudnuté na poli cirkve, vedy, osvety a dobročinnosti.

Nový rád pre vyznačenie žien. Jeho veličenstvo kráľ založiť chce nový rád, ktorým odmeňovali by sa záslužilé ženské; posiaľ totiž dámy vyznačené mohli byť len zlatým záslužným krížom. Protektorka nového rádu bude jej veličenstvo kráľovná, k jejž počtu nový rád bude nosiť meno: «Ženský rád Alžbety». Patrónka nového rádu je thuringská svätá Alžbeta, dcéra uhorského kráľa Andreja II. a manželka thuringského grófa. Rád bude mať tri triedy. Odznak prvej triedy dostať môžu len kráľovny a kňazny, druhú triedu ale tie dámy, ktoré na poli verejnej dobročinnosti nadobudly si veľké zásluhy, tretou triedou vyznačovať budú však tie ženské bez rozdielu národnosti, vierovyznania a rangu, ktoré sa na poli výchovy dieťok a ošetrovania chorých, alebo na poli umenia a vedy vyznačily. Odznak rádu je biely osemramenný kríž, na prostriedku kríža na zlatom erbe skvie sa podobizeň svätej Alžbety. Medzi ramenami kríža sú zlaté ruže a nad ním cisárska koruna.

Sboril sa železničný most. Z Máramaros Szigetú oznamajú veľké železničné nešťastie. V blízkosti Rónaszéka z dreva vystavený železničný most sa sboril pod ťarhou jehno miešaného vlaku. Rušeň a osem vozňov vlaku zrútilo sa s mostu a porúchaly sa. Na šťastie ľudské životy nepadly v obeť, avšak vodič vlaku a kurič utrpeli ťažké úrazy.

Országos Nemzeti Szövetség v Žiline. Dňa 3. júla sriadil sa v Žiline Nemzeti Szövetség (Národný spolok). Na sriaďujúce shromáždenie docestovali z Budapešti predseda kraj. spolku toho názvu dr Michal Herczegh s viacej hosťami. Celá spoločnosť v nedelu rano dorazila do zástavami ozdobenej Žiliny, kde ich v mene Žilinčanov pozdravil barón Karol Kloch. Shromáždenie zvolané bolo na mestský dom, kam dostavili sa i predstavení trenčianskej stolice. Shromáždenie zahájil barón Kloch, za ním hl. župan skutočný tajný radca Július Szalavszky v peknej reči rozjímal účel tohoto kultúrneho spolku. Potom vstal dr Michal Herczegh a povedal veľkú reč, v ktorej vyzval žilinské obecenstvo, aby si stalo pod prápor Nemzeti Szövetségu. Za tým nasledovala voľba úradníkov; za predsedu zvolený bol kraj. vyslanec Valér Smialovszky a za podpredsedu statkár Karol Pongrácz. Po voľbe shromáždenie s veľkým oduševnením telegrafične vzdalo svoj hold kráľovi a arcikniežatu Jozefovi. Po vybavení denného poriadku bola v zahrade železničného nádražia veľká hostina. Po hostine celá spoločnosť na 30 kočoch urobila výlet do Rajeckých Teplíc.

Ztrata úradu pre revers. Árpáda Baksányiho, ev. učiteľa v békésskej obci Csorvasi konsistorium ev. seniorátu békésskeho pozbavilo učiteľského úradu, vyhlásiac ho zároveň za neschopného nosiť akýkoľvek cirkevný úrad preto, že pojmúe si dievča náboženstva rímsko-katolíckeho za manželku, dal revers, že jeho deti vychovávať bude v náboženstve rímsko-katolíckom. — Patričný bod cirkevného zákona nevysvetľujú všetky senioráty s takou prísnosťou, lebo jest príklad, že v jednom senioráte predunajského dištriktu námestný seniorálny dozorca dal podobný revers — a ačkoľvek jednotliví cirkevníci žiadali zavedenie konsistoriálneho postupu — tento nebol zavedený a patričný ešte i dnes je nám. seniorálnym dozorcem a schopným nosiť cirkevný úrad.

Odpredaj majetku. Známy gróf Ferdinand Zichy predal dve svoje najkrajšie panstvá sabolčskú a čongorádsku pustu za dva a pol miliona zlatých barónovi Springerovi zaťovi bar. Alberta Rothschilda.

Sšročné dvojčence. Ako najväčšiu zriedkavosť treba zaznačiť, keď blíženci dožijú 83 rokov. Tento zriedkavý vek dožili bratia Ondrej a Ludvik Zipperle, ktorí sa narodili dňa 15. júna r. 1815. v dedine Scheuna. Oba bratia sú vdovci, pracovití a sporiví ľudia a ešte aj teraz úplne zdraví a čerství.

Zemetrasenie. Minulý týždeň na viac miestach otriasla sa zem. V severnej časti Talianska, potom vo Wiesbadene, Schwalbachu a Zäre v Dalmácii pocítili zemetrasenie, ktoré narobilo veľké škody obzvlášť v Dalmácii, kde v šinjanskom okrese mnohé domy sa sborily a mnohé silno porúchaly. Zemetraseniu padly za obeť i ľudské životy: v tomto okrese štyria ľudia zomreli pod rumami zemetrasením sborených domov a 40 osôb utrpelo povážlivé rany.

Veľký požiar zúrill 3. t. m. v obci Veke (zem. plínska stol.). Oheň práve v tom čase vzniknul, keď obyvateľstvo bolo v chráme. Za niekoľko okamihov celá rada domov stály v plameni. Zhorelo vyše sto domov i s pobočnými staviskami. Škodu cenia na 1,500.000 zlatých.

Pálenie mrtvol. V Budapešti sa našlo už viac špekulantov, ktorí chceli postaviť pec, tak zvané krematorium na pálenie mrtvol, ale im to vrchnosť nedovolila. Najnovšie zase jedon belgický podnikateľ podal hlavnému mestu návrh, že vystaví tu krematorium a udomácní pálenie mrtvol, ak mesto daruje mu k stavbe potrebný pozemok a vrchnostenské povolenie.

Do odbornej školy pre lesných strážcov v Hrádku (Liptó-Ujvár) o prijatie na dvojročný naukobeh treba zadať prosby do 31. júla. Uchádzači o miesto v tej škole musia vykázat: a) že sú nie mladší než 17 a nie starší vyše 35 rokov, b) že sú zdraví, silní, že majú dobrý zrak, sluch a plynú reč, c) že skončili elementárne školy, alebo že aspoň vedia čítať a písať, d) že sú dobrých mravov, e) a či svojej vojenskej povinnosti urobili zadosť alebo nie. V prosbe majú spomenúť svoje terajšie zamestnanie a že odpoveď na svoju prosbu na jakú adresu a cestou ktorej vrchnosti chcú obdržať. Poslucháči na vlastné trovy za štátne zaopatrenie platia ročne 150 zlatých, poslucháči, ktorí sú prijatí na štátne trovy, neplatia nič, ale musia ku svojej prosbe pripojiť svedectvo chudoby. Prosby treba zadať priamo k ministerstvu orby a v službe lesníctva stojací cestou svojho predstavenstva.

Nemecký cisár a socializmus. S touto pligou, ako socializmus vo všeobecnosti nazývajú, dosť pokuty majú v Nemecku, zkaďe ho i k nám prevliekli. Nemecký cisár vidiac šírenie sa tejto pligy vydal teraz nariadenie vrchnostam, aby opätovne upozornili všetkých štátnych úradníkov nemeckých na ten prísny zákaz, dľa ktorého úradník nesmie sa zúčastniť a podiel brať na žiadnych socialistických pohyboch. Mimo toho cisár nariadil, aby ho každodenne informovali o všetkom čo súvisí so socializmom.

Nevinne trpel. Oskára S. poštového úradníka vo Viedni pred siedmimi rokmi posúdili na štyri mesiace do žaláru, lebo že defraudoval na pošte arcikňažnou Štefaniou pre chudobných ľudí poslaných 20 zlatých. Posúdený úradník darmo tvrdil, že je nevinný, trest musel si odsedeť, zo služby ho prepustili a žena jeho rozsobánila sa s ním. Teraz po siedmich rokoch našli osudné poukázky i s peniazmi za jednu skriňou, kam ich pravdepodobne niekto z nepozornosti shodil.

Dávajme pozor na deti. Vo vesprámskej obci Túskevári osemročná dcérka kováča Franca Bodó-va šla so svojimi priateľkami na lúku, kde deti potom nakládly ohňa. Malá Anička Bodó akosi blízko dostala sa k vatre, od ktorej zapálily sa jej šatky. Pokým na poli pracujúci ľudia dobehli na pomoc, malé dievčatko následkom utrpených ťažkých popálenín zomrelo.

Strašná smrť jednej familie. V dome istého Holtricha v Szászvároši vypukol v noci min. týždňa požiar a keď sa domáci prebudili stál už celý dom v plameni. V spánku ohňom prekvapená rodina nestačila sa ratovať, len Holtrich vybehol polonahý z horiaceho domu, neskôr ale zbadajúc, že jeho manželka a troje detí ostalo vnútri vbehol do horiaceho domu aby ich ratoval. Ale ako dnu vstúpil, sboril sa dom a pochoval pod horiace brvná celú rodinu. Holtricha, jeho manželku a troje detí našli na uheľ zhorených.

Obrovský organ vystavený je na medzinárodnej výstave v Turíne. Organ shotovený bol pre chrám Santa Maria del Coure v Turíne, pracovali na jeho shotovení celé štyri roky. Organ zaujíma miesto 138 štvorcových metrov, a je 40 metrov dlhý; má 266 píšťal a 16 obrovských mechov, ktoré hnané sú motorom.

Falbove kritické dni, ktoré predpovedal na prvú polovicu tohoto roku bohužiaľ všetky, sa splnily. Na druhú polovicu tohoto roku predpovedá Falb tiež viac kritických dní, z ktorých najhoršie majú byť dni medzi 13. a 16. júlom, kedy má po vrchoch padnúť sneh, potom 2. a 31. august má priniesť veľmi zlé a úrodám škodlivé počasie. Daj Bože, aby sa jeho proroctvo nesplnilo.

Hrom vo fare. Ponad trenčiansku obec Zakopčie pretiahla sa dňa 27. júna veľká búrka. V ten deň bola hostina a obzvlášť veselo bolo na tamjšej katolíckej fare. Blískalo sa a hrmelo, keď zrazu ožiari sa celé okolie a strašným treskom uderil hrom do komína fary: neďaleko v pitvore stál kaplán Bielek, ďalej syn tamjšieho organistu Klačku a jedna pokrevná farára; týchto všetkých hrom tak omráčil, že v povážlivom stave museli ích na pomoc dobežanuvší domáci odniešť do postieľ. Ačkolvek lekárska pomoc bola hneď pri ruke, predsa to dlho trvalo, pokým hromom omráčení prišli k povedomiu. Najťažšie ranil hrom kaplána Bieleka, ktorý ešte i teraz postonáva následkom strašného pádu.

30 rokov v službe výučby. Alexander Horvát, správca nitrianskeho hl. gymnásiuma piaristov tieto dni svätí 30-ročné jubiléum svojho účinkovania na poli výučby. Z tejto príležitosti stočlenová deputácia mesta Nitry v čele s mešťanostom pozdravila jubilanta, ktorému v peknom liste zablahoželal i minister výučby Wlassics.

Nová pošta. Dňa 1. júla otvoril sa nový poštový úrad pri železničnej stanici Rózsahegy-Fonyógyár pod tým istým názvom.

Medvede. V statku na dúbavských holiach v Liptove medvede robia veľkú škodu. Dosavád medvede zabili jedného vola a jednu jalovicu. Pravdepodobne tamjší árendátor revíru sriadi lov na týchto nebezpečných dravcov, aby nerobili ďalšie škody.

Rabín samovrahom. Július Dávid, rabín neologickéj židovskej obce v Prešporke so svojho druhoposchodného bytu skočil oknom na ulicu, kde sa zabil. Čo primalo Dávída k tomu osudnému činu, nevedno.

Život za dve flaše piva. Jakub Steinkovič robotník v jednom budapeštianskom pivovare v noci spustil sa oknom do pivnice, kde vzal dve flaše piva a driapal sa von oblokom. Tu ho neďaleko obloka krútiace sa transmissiové koleso zachytilo, dolámalo o potom šmarilo nazpät do pivnice. Rano potom tu našli Steinkoviča strašne dolámaného a už mrtvého.

Besný pes behal v nedeľu po Šorokšárskej ceste v Budapešti a pohryzol dve dievčatá a koňa jedného policajta, ktorý besné zviera zabil. Zabitého psa odviezli do zverolekárskeho ústavu cieľom preskúmania. Pohryzené dve dievčatá zaštepia v tunajšom Pasteurovskom ústave proti besnote. Pravdepodobne zaštepia aj koňa.

1700ročný šíšak na dne Dunaja. Pri stavbe nového mostu na Eskütéri v Budapešti našli v Dunaji jeden ťažký šíšak (prilbu), vykladaný zlatom a drahokamami. Znalci zistili, že je to rimanská práca, šíšak ten však nenosil Riman, lež niektorý panovník Sarmatov, obývajúcich niekedy tú časť vlasti našej, ktorá rozprestiera sa medzi Dunajom a Tisou. Pravdepodobne sarmatský panovník dostal ten šíšak do daru od Rimanov. Šíšak pravdepodobne dostal sa do Dunaja pri niektorom vpáde Sarmatov do Pannonie v druhom lebo treťom stolyti po narodení Krista.

KU OBRÁZKU.

V nesnádzi.

Dotiaľ obchodil kôš naplnený zeleninou, pokým ho neprevrátil a nevystrčil hlavu cez deravé dno koša. Zábava sa mu ale už zunovala a rád by sa dostať von z koša. Lenže to nejde tak ľahko, ramienka nemôže vtiahnuť a teraz kričí na mamu, aby mu pomohla z nesnádz. A ona ho aj vyslobodí, ale zároveň dá mu aj príučku, aby druhý krát nerobil jej takéto neprijemnosti.

K OBVESELENIU.

Zo školy.

Po prvej polročnej zkuške pýta sa otec syna:

— No, koľký si v triede?

— Šesťadväsiaty.

— A koľko je vás spolu?

— Šesťadväsiat.

Po druhej polročnej zkuške otec sa pýta:

— A koľký si teraz?

— Sedemadväsiaty.

— Nuž a ako je to možné?

— Veď prišiel jedon nový žiak.

*

Dokaz.

Zvadlivá žena riekla mužovi: „Ale ty si vždy vo všetkom to najhoršie volíš!“

„Ej bohužiaľ máš pravdu“ vzdychol si z hlboka muž — „toho si ty ten najpatrnejší dôkaz.“

Prosíme pozor dať.

V Uhorsku veľmi je rozšírené v obchode závratníctvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona“, ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, závratníkom trochu na prsty klepol, všemožnými figlami napodobňujú ju a podvádzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona“, proti tomu osvedčujem sa, že v Uhorsku nedržim ani jednatela ani podomníka. Opravdovú kosu „sv. Antona“ len u mňa možno dostať.

Ctené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobísť bez jedného nástroja, bez kosy. Dobrá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho nenie hodná, aby sme ju do ruky chytli. Každý to dobre vie, a predsa mnohí slepo veria týmto dotieravým odpredávačom zriedkavými lískavými výrazmi vychválených kôs. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhovela žiadostiam kupovačov.

Kosa „Sv. Antona“

práve zaslúži byť menovaná kosou ľudu, ako ju na mnohých miestach menujú.

Toľkých a takých uznání pôvod je ten, že je ona trváca, ani pritvrdá, ani primáká neni a podivuhodne ľahká.

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného kosca; nemusí sa kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, ponevác následkom tohoto obyčaje zmákné zadná časť kosy.

Veľa gazdov následkom chybného kovania aj tú najlepšiu kosu pokazí. Pri kose «sv. Antona» nemôže sa to stať, ponevác ona už vo vykovanom a vyprobovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kovaní aj behom viac dní dobre kosí kosa „sv. Antona“ a po jednom ostrení aj na 150 krokov sa dá s ňou dobre kosiť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci premením.

Ceny kosí „Svätého Antona.“

Cena kusu:	zl.	1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30	kr.
Zdĺžka centimetov:		70	75	80	85	90	95	100.	

Amerganský kosový kameň (oslička) je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Strieborno-ocelová bakka s kladivkom v skovadle 85 krajciarov. — Ocelové kosáky «sv. Antona» po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kôs franko, pri objednaní 10 kusov jedenásty sa pričiniť.

Jozef Sohr v Somogy-Szille.

Kosa len vtedy je opravdová, jestli na stupni je môj ochranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: Ocelová kosa «sv. Antona» Sohra.

Obrázkové cenníky zašlem zdarma.

(18—13).

Budapešťianska bursa s úradným značením cien dňa 8. júla.

Obilie	Jakosť dia hekt.	Za 100 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze	Tovar	Cenné papiere	Peniaze	Tovar
		od	do						
Pšenica banátska	77—81	—	—	Státny dlh.			Prvá uhor. poisť. spol.	3700—	3800—
pešťianska	77—81	12.10	12.20	Uhorská zlatá renta 4%	120.70	121.25	Pešť. uh. kupec. b.	1424—	1427—
stoinobelebradská	77—81	12.15	12.30	Uhorská korunová renta 4%	99.00	99.50	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	8160—	8200—
Raž (žito)	70—72	—	—	Uhorské regálové úpisý 4½%	100.70	101.20	Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	623—	625.00
Jačmeň na krm.	60—62	—	—	Uhorské premiové úpisý	158.00	159.00	Záložné listy.		
na pátku	62—64	—	—	Uhorská tissko-segedínska požička 4%	139.70	140.70	Uhorského pozem. úverového ústavu 4%	99.00	100.00
na várku	64—66	—	—	Uhorská žel. požička 4½% v zl.	119.50	120.50	Uhorského úver. záložného ústavu 4½%	100.00	101.00
Ovos	39—41	7.30	7.70	vyvážkové úpisý 4½%	97.70	98.80	Uh. úver. ústavu s prémieou 4%	—	—
Kukurica	73	5.20	5.30	Spoločná požička v bež. peniazoch 4½%	101.70	102.10	Peniaze.		
Proso	—	—	—	Žreby.			Cisársky dukát	5.66	5.71
Repica	—	12.—	12.50	Spolku „Jó sziv“	3.70	4.10	Dvadsať-frankovník	9.63	9.68
Dateľnové semá, luc.	—	35.—	38.—	Uhorského „Červeného kríža“	8.20	8.70	Nemecká ríšska marka	58.80	59.00
„ červené	—	23.—	25.—	Rakúskeho	20.50	20.75	Striebro	—	—
Svinská masť pešťianska	—	59.00	59.50	Bazilika	6.30	6.90			
„ vidiecka	—	—	—						

Tlačou cis. a kraľ. dvornej kníhtlačiarne Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.